THE NOBEL PRIZE IN PHYSIOLOGY OR MEDICINE
100 YEARS
(1901-2000)
A PHILATELIC ODYSSEY
GWEN PROUT

Este cartea la care buna noastră prietenă şi colaboratoare, Gwen Prout din Vancouver, a lucrat ani în şir. Reprezintă rodul unei preocupări mai vechi, de pe vremea când dumneaei a lucrat la Toronto, la spitalul unde şi Banting şi-a elaborat lucrările sale, care au condus la descoperirea insulinei. În prezent radiolog retras din activitate, dna Prout este una dintre cele mai respectate şi active membre ale grupărilor de filatelie medicală din lume.

Cartea este de o valoare informativă etraordinară şi este foarte bine documentată sub aspect filatelic. În circa 150 pagini A4 sunt prezentate în ordine cronologică biografiile tuturor laureaţilor Nobel la medicină sau fiziologie ai primului secol Nobel. Nu lipseşte nimeni, nici George Emil Palade.

Iar fiecărui laureat Nobel îi sunt prezentate detalii biografice precum şi realizările ştiinţifice majore. Fiecare are şi o fotografie.

Dar partea cel mai greu de realizat o constituie compilarea tuturor materialelor filatelice existente. Accentul este puş pe timbre, dar ştampile sau întregurile poştale nu lipsesc. Acolo unde piesele emise sunt prea numeroase (de exemplu la Egas Moniz) a fost necesară o selecţie pentru a menţine cartea în dimensiuni practice. Mărcile sunt reproduse color!

Nobeliştilor la medicină-fiziologie care nu sunt omagiaţi filatelic, le este redată doar fotografia.

Cartea este extrem de interesantă şi utilă nu doar filateliştilor, ci tuturor celor interesaţi de istoria medicinei şi a ştiinţelor.

Dacă cititorii noştri sunt interesaţi să achiziţioneze acest excelent instrument de lucru, se pot adresa redacţiei pentru a afla preţul şi adresa autoarei, de la care pot comanda volumul.

D.D.

ISSN 1221-4698

Gruparea de Filatelie Tematică
Crucea Roşie-Medicină

Asociaţia Filateliştilor Cluj

FILROTEM

Medifila

Buletin informativ trimestrial

Nr. 36/37 (1-2/2000)

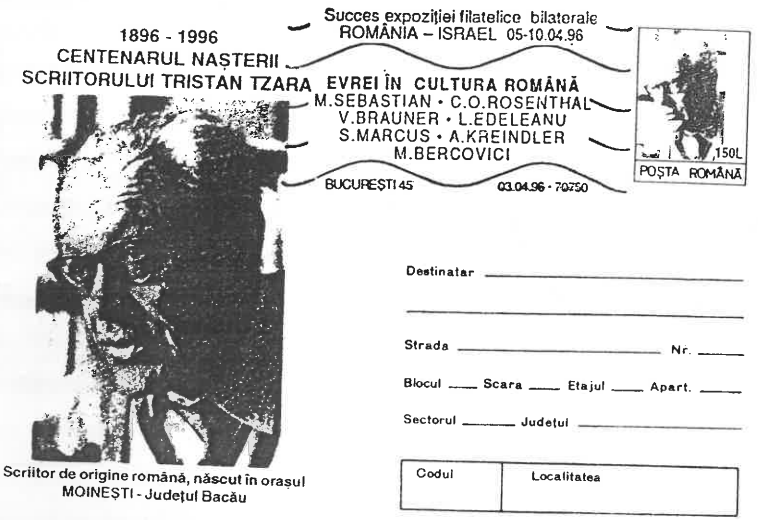

Scriitor de origine română, născut în oraşul MOINEŞTI - Judeţul Bacău

Destinatar _____

_____

Strada _____ Nr. _____

Blocul ____ Scara ____ Etajul ____ Apart. ____

Sectorul _____ Judeţul _____

Codul	Localitatea

Editor

Dr Dan Dumitraşcu
Str. Galaţi 19
3400 Cluj
tel: 064 19 36 53
email: ddumitrascu@codec.ro

Comitetul de conducere al Grupării de Filatelie Tematică Crucea Roşie-Medicină (fondator: Dr. N.Pavlidis, Piatra-Neamţ)

Preşedinte: Dr. Dan Dumitraşcu, Cluj
Vicepreşedinţi: Dr. Ion Marinescu, Bucureşti
Dr. Dan Grecu, Deva
Membri: Col (r). V. Surdu, Cluj
Prof.dr.ing. G. Arghir, Cluj
Dr. P. Belc, Constanţa
Dr.V.Neaga, Bucureşti
Dr. F. Strejnicu, Cisnădie

CONTENTS

Foreword....3
Austrian-Hungarian Army Medical Units in Transylvania, Banat and Bukowine, 1914-1918....4
Ioan Molnar Piuariu....12
Corneliu Petrescu....13
Bhai Kanhaiya....15
Cheddi Jagan....17
MDs on Millenium Issue, Canada....18
Poet Mihai Eminescu and the sanatory Ober-Doebling (cartophily)....23
Errors on medical stamps....26
Romanian medicine and the World Philately....35
From the history of radiotherapy....37
Vinzenz Priessnitz....46
Short notices....48
Book review....56
And also new issues, quiz, sanatories from Techirghiol and Pălţiniş, etc.

CUVÂNT ÎNAINTE

La fel ca anul trecut, şi în anul acesta debutăm cu un număr dublu, elaborat cu ocazia unei expoziţii filatelice de anvergură. Este vorba de **FILROTEM**, expoziţia bilaterală de filatelie tematică România-Israel. Ideea acestei expoziţii a survenit în urma corespondenţei conducerii grupării noastre cu Dr Hedy Faibel, în prezent preşedintele comisiei de filatelie tematică din Israel şi medaliat cu aur la EFIRO în 1998. La FILTEM, naţionala de tematică cu secţiune de filatelie medicală de anul trecut, s-a cerut acordul FFR, reprezentat de domnul Leonard Paşcanu, apoi s-a trecut la treabă. Organizarea a revenit din nou Asociaţiei Filateliştilor din Judeţul Cluj, ai cărei membri s-au achitat cu multă dăruire de responsabilităţile organizatorice. După cum a fost gândită această expoziţie, nu ne îndoim că va însemna un nou succes şi va continua excelenta colaborare cu filateliştii din Israel. Totodată va fi un excelent prilej de a fi admirate în premieră în România exponate tematice de mare valoare, dintre care cele ale lui Hedy Faibel şi Moshe Mihali sunt cu subiect medical. Celor care nu pot veni la Cluj, la Muzeul Naţional de Artă, le vom relata în numărul viitor despre conţinutul şi palmaresul expoziţiei.

În altă ordine de idei, dorim să salutăm ideea col. Victor Surd de a organiza la Cluj, anul viitor, o expoziţie internaţională de filatelie tematică dedicată Organizaţiei Internaţionale a Crucii Roşii.

Semnalăm noi piese cu subiect medical: setul cu întreguri poştale reproducând frumoasele opere de artă ale doctorului George Dumitrescu (Georges Dumitresco), binecunoscut în Elveţia şi alte ţări pentru talentul şi hărnicia domniei sale, reprezintă o achiziţie salutată de medicofilateliştii români şi străini.

Anunţăm că în mai vor apărea noi ştampile cu profesorul de anatomie patologică Titu Vasiliu şi cu Ziua Crucii Roşii.

Ca în fiecare an, este momentul să ne gândim la contribuţia anuală. Ne-am hotărât să o fixăm la 20 000 lei. În preţ este cuprins buletinul MEDIFILA precum şi expedierea sa poştală. Deşi nu asigură preţul de cost al publicaţiei, realizată în special pe spezele editorului şi multiplicată pe spezele Asociaţiei Filateliştilor Cluj, cotizaţia reprezintă un obol şi un semn de solidaritate.

O veste bună: portofoliul redacţional al MEDIFILEI este plin. Avem numeroase contribuţii din ţară şi din străinătate. De altfel, ne putem mândri cu faptul că suntem una dintre puţinele publicaţii din ţară (nu doar filatelice), care primeşte constant spre publicare articole din toată lumea. De aceea ne cerem scuze acelor colaboratori care au de aşteptat mai mult până îşi vor vedea publicate manuscrisele. Dar nu ezitaţi să ne scrieţi în continuare, să ne transmiteţi informaţii şi descoperiri ale Dvs.

Celor pe care nu îi vom vedea la **FILROTEM**, la târg şi la simpozionul condus de prof. Dan Anghelescu, le dorim o vară frumoasă şi succes la colecţionat.

Comitetul de conducere

UNITĂŢI SANITARE AUSTROUNGARE DIN ARDEAL, BANAT ŞI BUCOVINA 1914-1918.

O vedere generală asupra sistemului sanitar austro-ungar a fost publicată în Medifila nr.2(18)/1994, pag.4-14. Evident că interesul colecţionarilor români se axează în primul rând pe astfel de corespondenţe aflate în legătură directă cu teritoriul Transilvaniei, Banatului şi Bucovinei. De aceea doresc astăzi să încep, cu o contribuţie modestă, studiul unităţilor militare sanitare din acest teritoriu (unităţi 'sedentare', teritoriale, mai ales spitale, care în general cuprindeau numele localităţii de origine în ştampilele lor militare, descrise sub capitolele II-VI din amintitul articol). Nu va fi vorba acum despre 'Serviciul sanitar de front' (capitolul I din articolul amintit), acesta referindu-se la unităţi sanitare mobile care aparţineau organic diviziilor sau altor Mari Unităţi şi care se vor trata într-un cadru separat (acestea avansau odată cu frontul, nefiind legate de o anumită localitate).

Speranţa mea este ca aceste scurte note să fie rapid completate prin contribuţia altor cititori, care sunt rugaţi să comunice piesele aflate în colecţia lor, astfel ca odată să se poată stabili chiar un catalog al ştampilelor militare ale diverselor unităţi sanitare din ABB.

Prezentarea se face alfabetic pe localităţi, specificându-se: tipul unităţii sanitare, textul ştampilelor (sigiliilor) militare folosite în decursul timpului de fiecare unitate, codificarea acestor ştampile (R= rotundă, L1, L2, L3= liniară pe 1,2 sau 3 rânduri, * = stema imperială), perioada de folosire (de ex. 8.16 este August 1916) şi ştampila poştală (civilă sau militară), aplicată pe respectiva corespondenţă. Acolo unde este posibil, am încercat şi posibile localizări exacte (adrese, clădiri), mai ales ale spitalelor, cred că este şi acesta un aspect interesant.

Deasemenea s-a făcut trimiterea la ilustraţii din articole anterioare din Medifila, alte ştampile fiind ilustrate aici, în fine, altele nu pot fi ilustrate corespunzător datorită calităţii reduse a pieselor văzute (dar ştampilele pot fi intuite corect interpretând codificările).

ALBA IULIA

❖ Spital de rezervă:
- ➢ **K.u.k. Reservespital in Gyulafehérvar** (L1, 8.18): pe o ilustrată reprezentând Cazinoul Ofițerilor *(fig.1)*.

ARAD

❖ Spital de rezervă:
- ➢ **k.u.k.Reservespital in Arad / Präparandie** (L2, 1.15, ARAD): *fig.2*.
- ➢ **MILITÄRSEELSORGE DES K.U.K.RESERVESPITALS IN ARAD / *** (R)

❖ Spital de rezervă de necesitate:
- ➢ **K.u.k.Noth-Reservespital.../ Waggonfabrik** (L2, 10.16): după cum rezultă din text, acesta se afla la Fabrica de Vagoane.

❖ Spital Epidemic:
- ➢ **K.u.K.EPIDEMIESPITAL / ARAD** (L2)

❖ Secția de convalescentă nr.33:
- ➢ **K.u.k.Unterabteilung der Rekonv.Abt.33 / In Arad** (L2).

BĂILE FELIX

❖ Spital Cruce Roșie auxiliar (al Consiliului Orășenesc Oradea):
- ➢ **A VÖRÖSKERESZT EGYLET / NAGYVÁRAD VÁROS VÁLASZTMÁNYÁNAK / KISEGITŐ KÓRHÁZ / FÉLIXFÜRDŐ + Hadiapolási ügyben / Portómentes** (L3, 9.15, FELIKSZFÜRDŐ): pe o ilustrată reprezentând Hotelul Viktor, să fi fost acesta 'gazda' spitalului ?.

BĂILE HERCULANE

❖ Institut Balnear Militar:
- ➢ **K.u.K.MILITÄRBADEHEILANSTALT / HERKULESFÜRDÖ** (L2, 5.17, HERKULESFÜRDÖ, *vezi Medifila nr.4(16)/1993, pag.30*);
- ➢ **K.und.k.Militärbadeheilanstalt / zu Herkulesfürdö + KRANKENPFLEGE / ZENSURIERT** (L2, 2.16, *vezi Medifila 2(18)/1994, pag.5, fig.7*).

BORȘA

❖ Stație pentru bolnavi:

- ➢ **K.u.k. KRANKENHALTSTATION** (R, 4.15, *vezi Medifila 2(18)/1994, pag.9, fig.14*).

CERNĂUȚI

❖ Spital Landwehr:
- ➢ **K.K.Landwehrspital Czernowitz**. (L1, 8.17 - aflat la această dată în refugiu la Bistrița datorită ocupării Bucovinei de către Ruși): *fig.3*.

CLUJ

❖ Spital de rezervă
- ➢ **K.u.k.Reservespital in Kolozsvar / III.Abtlg.Unitarius Collegium** (L2, 7.16, KOLOZSVAR, *vezi Medifila 2(18)/1994, pag.10, fig.18A*): după cum rezultă din text, secția III se afla la Colegiul Unitarian.

❖ Spital de rezervă de necesitate (Pasteur):
- ➢ **K.u.K.NOTRESERVESPITAL 'PASTEUR' in KOLOZSVAR * BRIEFSTEMPEL / MILITÄRPFLEGE** (R, 1.17).

❖ Spital Militar auxiliar:
- ➢ **KOLOZSVÁRI M.KIR.GAZDASAGI / AKADÉMIA + KISEGITŐ KATONAI KORHÁZ** (L2+1, KOLOZVÁR, 4.15): după cum rezultă din text, spitalul auxiliar se afla în clădirea Academiei Economice *(fig.4)*.

DEVA

❖ Spital de rezervă:
- ➢ **K.und K.Reservespital / in DÉVA + Militärpflege** (L2, 8.16, DÉVA): în cazarma de honvezi (actuala Școală Sportivă, gazda lotului național de gimnastică feminină): *fig.5*.

DUMBRĂVENI

❖ Spital de rezervă:
- ➢ **K. und K. Reservespital / in ERZSÉBETVÁROS** (L2, ?.16): ilustrata reprezintă 'Palatul de Justiție' *(fig.6)*.

LUGOJ

❖ Spital de rezervă (dislocat în 1916 în Bosnia-Herțegovina):
- ➢ **K.U.K. RESERVESPITAL / LUGOS + Militärpflege** (P., 2-3.16, LUGOS): în clădirea Seminarului ?.
- ➢ **K.u.k.Reservespital "Lugos"** (L1, 9.16, TREBINJE): în cazarmele de pe malul râului Trebinje *(fig.7)*.

- *** / K.u.k.Reservespital / LUGOS** (L2, 11.16, TREBINJE): *fig.8.*
- **K.U.K.RESERVESPITAL / * / LUGOS** (R, ? - dislocat în Tuzla, *vezi Medifila nr.2(22)/1995, pag.24-25*).
- **K.u.k.Reserve Spital Lugos / Militärpflege** (L2, 12.17, LUGOS, *vezi Medifila 2(18)/1994, pag.4, fig.2*)

ODORHEIU SECUIESC

❖ Secție de convalescență:
- **K.u.k. Rekonvaleszentenabteilung / Székelyudvarhely** (L2, 11.16 - dislocată în HAJDU BOSZORMENY, cu siguranță ca urmare a ocupației românești în zona Odorheiului): *fig.9.*

ORADEA

❖ Spital de rezervă:
- **K.und.K.Reservespital in Nagy-Várad** (L1, 2.15-12.17, NAGYVÁRAD): localizat în 'Szent József intézet' (orfelinatul Sf.Iosif) de pe strada Szaniszló nr.7 (azi str.Mihai Eminescu): *fig.10.*

❖ Spital de rezervă de necesitate:
- **K.u.K. Notreservespital in Nagy Várad...Abtl**. (L1, 3.17, NAGYVÁRAD): aflat în cartierul Velența.

❖ Spital Epidemic:
- **K.u.k Epidemiespital Nagyvárad + Militärpflege** (L1, 6.17, NAGYVÁRAD).

SATU MARE

❖ Spital de rezervă:
- **K.U.K. R. SP. SZATMÁR-N / MILITÄRPFLEGE** (L2, 10.14 - dislocat în RIMASZOMBAT, probabil ca urmare a pericolului ocupării regiunii de către Ruși, ocupație care în final s-a limitat la părți din Bucovina și Galiția): secția principală a spitalului se afla în Gimnaziul Protestant Unit din Rimaszombat, plus alte 4 secții (filiale) în alte locații *(fig.11).*

SEBEŞ

❖ Spital (Mobil) de rezervă (dislocat în 1916-1917 pe frontul românesc): *vezi și articolul din Medifila nr.35(4) / 1999, pag.4-8 cu ilustrațiile corespunzătoare.*

- **K.U.K MOBILES RESERVESPITAL / SZÁSZSEBES / *** (R, 10.16 - Pui→Petroșani; 12.16 - EPA 348; 1-3.17 - EPA 344);
- **K.u.k. Mobiles Reservespital, Szászsebes** (L1, 5.17 - EPA 247);
- **K.u.K.Reservespital, Szászsebes** (L1, 6-8.17 - EPA 247).

SIBIU

❖ Spitalul de Garnizoană nr.22:
- **K.und.k.Garnisons-Spital Nr.22 / in Nagyszeben** (L2)

❖ Spitalul civil:
- **Franz Josef Bűrgerspital Basteigasse / Nagyszeben** (L1+): *fig.12.*

❖ Spitalul de rezervă de necesitate:
- **K.u.K NOTRESERVESPITAL in NAGYSZEBEN / Art. Kaserne, Mittelgebäude** (L2, 5-11.15, NAGYSZEBEN): aflat în cazarma artileriei conform textului, dar din adresă rezultă că este în Școala Germană, Pamflinger Gasse nr.14 *(fig.13).*

SIGHETUL MARMAȚIEI

❖ Spitalul de rezervă Stanislau nr.2:
- **K.u.k.RESERVESPITAL STANISLAU No.2 / derzeit in Maramarossziget** (L2, 4.17): spital refugiat în Sighet ca urmare a ocupării Galiției de către Ruși *(fig.14).*

SIGHIŞOARA

❖ Spital de rezervă de necesitate:
- **CS.és KIR.SZUKSEGTARTALEKKORHAZ / SEGESVART** (L2)

TIMIŞOARA

❖ Spitalul de Garnizoană nr.21:
- **K.u.k. Garnisonsspital Nr.21 / Infections Abt.** (L2, 7.16, TEMESVAR): situat în locul în care se află și azi Spitalul Militar *(fig.15).*

TURDA

❖ Spitalul județean:
- **VARMEGYEI KÖZKORHAZ / TORDA + Katonai apolasi űgy / Militärpflege** (R*, 6.18): *fig.16.*

Dan Grecu, Deva

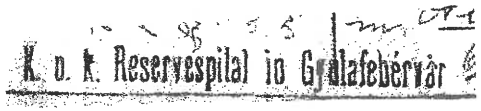

fig.1

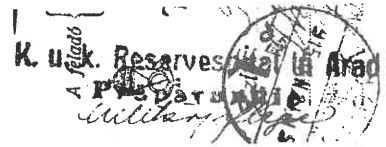

fig .2

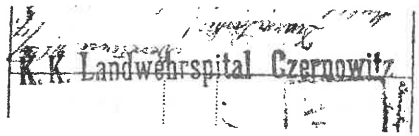

fig.3

fig.4

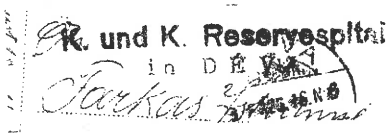

fig.5

fig.6

fig.7

fig.8

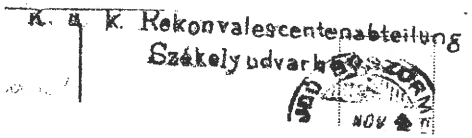

fig.9

fig.10

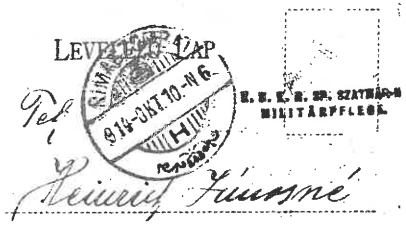

fig.11

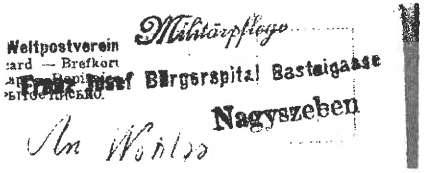

fig.12

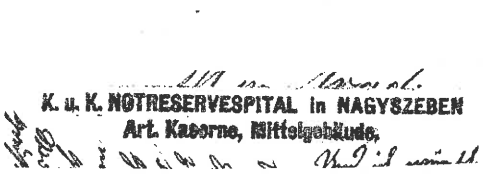

fig.13

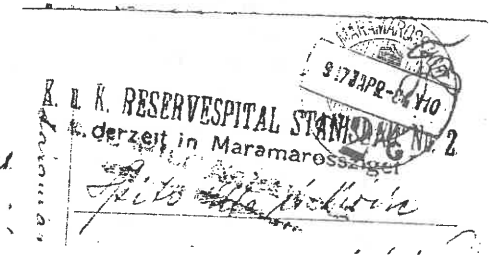

fig.14

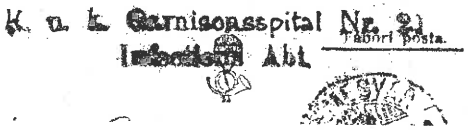

fig.15

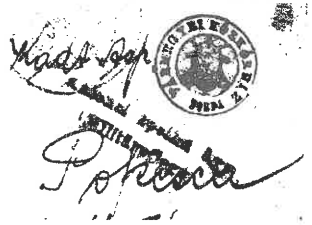

fig.16

IOAN MOLNAR PIUARIU (1749-1815)

S-a născut la Sadu, Sibiu în 1749. Tatăl său era un cunoscut preot ortodox, militant pentru drepturile românilor din Transilvania, poreclit Popa Tunsu.

Ioan Molnar Piuariu a studiat empiric şi a practicat oftalmologia din 1768, până când, aflându-se desprre marele său talent, i se atribuie în 1774, cu concursul guvernatorului Samuel Bruckenthal, o bursă imperială. Graţie acestei burse, studiază oculistica la Viena .

Devine magistru în oftalmologie la 24 octombrie 1774. Apoi se reîntoarce în Transilvania, unde practică cu mult succes. Din 1777 este numit oficial oftalmolog al Transilvaniei. În 1778 se reîntoarce la Viena pentru a studia chirurgie generală. Din nou în Transilvania, practică şi predă la Cluj oftalmologie şi chirurgie.

Se căsătoreşte cu o săsoaică şi astfel obţine permisiunea de a locui în Sibiu, fiind primul român ortodox care primeşte dreptul de a locui *intra muros*. Operează frecvent la Cluj şi chiar la Arad.

Din 1791 devine profesor la Şcoala medico-chirurgicală din Cluj, fondată de Maria Terezia. Este astfel primul român care predă ân ânvăţământul superior. Acolo predă chirurgie şi oftalmologie. În 1793 publică introducerea la cursul său de chirurgie, pe care îl preda în română şi maghiară, „Paraenesis ad auditores chyrurgiae". Este prima carte medicală publicată de un autor român cunoscut, deşi este scrisă în latină. Desfăşoară o activitate publicistică intensă, traducând în anii următori alte cărţi medicale, inclusiv în limba română, de exemplu cartea de ginecologie a lui Zellenberg de la Viena (1813) şi o carte despre sifilis.

În 1788 publică un dicţionar român- german (Deutsch-wallachische Sprachlehre). O nouă ediţie va apărea în 1822. In 1800 traduce o istorie universală.

Din punct de vedere politic era foarte angajat. Este unul dintre autorii bine-cunoscutului Supplex Libellus Valachorum A fondat şcoli româneşti şi a stimulat economia. El însuşi poseda o fabrică de textile şi alta de spirt. În cursul răscoalei lui Horea, Cloşca şi Crişan a avut o atitudine moderată, pledând de bună credinţă pentru armistiţiu. Această atitudine a sa a favorizat întreruperea ostilităţilor şi arestarea capilor răscoalei. A încetat din viaţă în 1815.

Asociaţia filateliştilor din Sibiu a emis o ştampilă la sfârşitul anului trecut, pentru a comemora 250 ani de la naştere. Pe ştampilă este reprodusă o operaţie de cataractă, după o gravură de S. Mehlies.

Dan Dumitrascu, Cluj

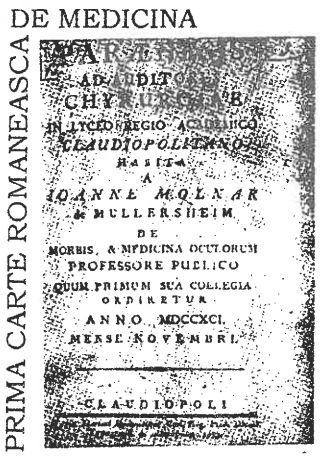

CORNELIU PETRESCU (1924-)

S-a născut în 23 iunie 1924 la Slănic-Prahova. Studiază medicina la Bucureşti. Şi în paralel studiază artele plastice ca autodidact. În continuare se specializează în endocrinologie şi lucrează ca cercetător la Institutul Naţional de Endocrinologie „C.I. Parhon" din Bucureşti. Pasiunea sa pentru pictură continuă, lucrează mult şi expune la multe expoziţii.Din 1976 renunţă la medicină şi trăieşte ca pictor liber profesionist. Expune între altele la Viena 1964, Ljubljiana 1965, Pascia Italia 1968, Sao Paolo 1971, Paris 1980, etc şi de mai multe ori la galerii din Olanda, SUA, Germania (Bremen). Călătoreşte mult odată cu expoziţiile sale. Din 1973 în arta lui apare influenţa bizantină. Realizează frecvent colaje cu mărci poştale aplicate pe lucrările sale. la parte anual la salonul de Toamnă al Medicilor din

Cluj, unde este unul dintre participanții cei mai apreciați. A fost distins cu titlul *doctor honoris cauza* al Academiei Tommaso Campanella din Roma.

Minerva Szantay, Cluj

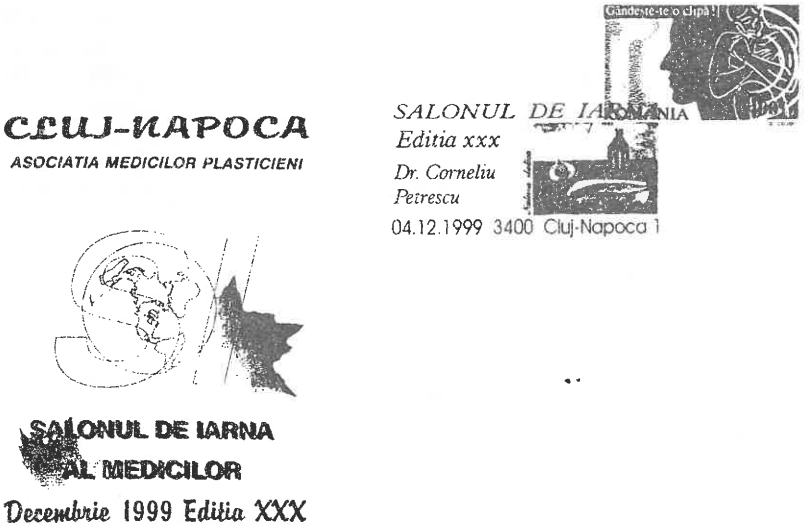

Glumă de la un prieten

Marca de 3 c. din SUA de mai jos nu este dedicată vreunui preşedinte al SUA. Este produsă de colaboratorul nostru, dr. E. Ruggendorff, îi reproduce portretul şi a circulat efectiv prin poştă (dar nu în detrimentul poştei).

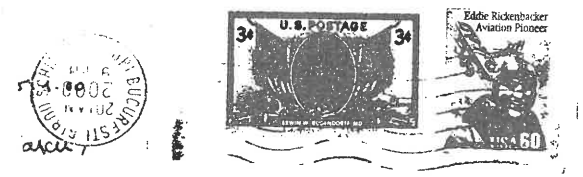

BHAI KANHAIYA (1648-1719)

S-a născut într-o familie bogată din satul Sodhra lângă Wazirabad, pe malul râului Chenab în anul 1648. Din copilărie se deosebea de ceilalți. Aproape toți banii de buzunar îi dăruia prietenilor nevoiaşi şi chiar mâncarea o împărțea cu prietenii. În tinerețe căra pe umerii săi greutățile pe care trebuiau să le transporte muncitorii săraci, pentru a-i ajuta cât de puțin. Familia sa se simțea ruşinată de comportamentul lui deoarece era bine situată din punct de vedere social. Într-o zi mama sa l-a întrebat de ce face toate acestea, aducând ruşine familiei. A răspuns zâmbind că e mai bine ca familia să îl considere prostănac, deoarece nu toți oamenii sunt dotați cu inteligență. Era foarte activ şi a plecat la Lahore pentru a găsi puțină odihnă, dar a aflat de moartea tatălui său şi fiind fiul cel mai mare, s-a întors spre a se ocupa de afacerile familiei. Dar nu era făcut pentru afaceri şi nu i-au plăcut, aşa încât le-a cedat fratelui mai mic. S-a retras în pădure spre a găsi pace şi nu a găsit până nu a întâlnit pe un discipol al lui Guru Tegh Bahadur. Bhai Kanhaiya a învățat filosofia gurului conform căreia nu e nevoie să pleci de acasă spre a găsi liniştea, deoarece Dumnezeu este peste tot. Poți aşadar să te ocupi de sarcinile lumeşti şi totuşi să găseşti pe Dumnezeu servind pe apropiații tăi. Aşadar a plecat la Anandapour spre a îl întâlni pe Guru Tegh Bahadur, unde s-a simțit fericit şi iluminat. Acolo se ocupa cu transportul apei pentru bucătăria comună. Într-o zi Guru a vrut să îl pună la încercare. A vărsat apa adusă şi i-a cerut lui Bhai să aducă din nou apă. Apoi a vărsat din nou apa şi i-a cerut lui Bhai să care din nou apă. A făcut asta zilnic timp de trei luni şi Bhai aducea mereu apă foarte răbdător. După aceasta, Guru l-a chemat pe Bhai la el şi i-a cerut să transmită în lume mesajul frăției universale. A plecat la Attock unde stătea la marginea drumului şi dădea apă trecătorilor dintr-un mare sac de piele. După ce a aflat de martirajul Gurului Tegh Bahadur la Delhi, s-a întors la Anandapour unde a continuat să ofere apă trecătorilor. În timpul războiului dintre Guru Gobind Singh şi Mogul în 1703, era obişnuit ca Bhai să fie văzut umblând îmbrăcat în haine albe şi distribuind apă răniților, indiferent de castă sau de tabără. Unii sikh (cei care urmau pe Guru) l-au acuzat de spionaj şi l-au adus lui Guru

Gobind Singh. Întrebat de ce duce apă inamicului, a răspuns că el nu vede inamici, doar pe Dumnezeu şi că dă apă lui Dumnezeu. Încântat de răspuns, Guru i-a dat bandaje şi alifii, spunându-i ca pe viitor să îngrijească şi rănile, nu doar să aducă apă. De atunci a început munca de prim ajutor a lui Bhai Kanhaiya. Sub îndemnul său s-a format un grup care îngrijea răniţii şi care reprezintă precursorii mişcării de Cruce Roşie fondată de Henri Dunant în 1863 după lupta de la Solferino din 1859. Grupul, denumit brigada Bhai Kanhaiya există încă şi urmează pas cu pas idealul lui Bhai Kanhaiya.
Bhai a mers la Kehwa lângă Attock după ce Guru Gobind Singh a părăsit Anandapour şi a continuat să servească nevoiaşii şi să predice învăţăturile guru-ilor Sikh. În 1719 a decedat la 79 de ani pe când asculta imnele sacre ale lui Guru Granth Sahib şi a lăsat o moştenire numită "Sewa pantji" care înseamnă "servanţii omenirii".

Poşta indiană a emis la 18 septembrie 1998 o marcă de 2 Rupii în onoarea acestui mare fiu al Indiei, cu prilejul celeu a 350-a aniversări a naşterii sale. Tiraj: 400 000. Marca este într-o singură culoare, sepia şi înfăţişează pe Bhai îmbrăcat în haine albe şi cărând apă. Din păcate desenul este prost realizat, nearătând că el îngrijea astfel pe săraci şi răniţi, ci oferind mai degrabă impresia că varsă apa pe jos. Nici calitatea mărcii nu este la nivelul marelui om pe care ar fi trebuit să îl omagieze.

Satbir Singh, New Delhi, India

CHEDDI JAGAN (1918-)

S-a născut la 22 martie 1918 pe plantaţia Port Maurant Berbie, Guiana Britanică. Şi-a făcut educaţia la Queens College, Georgetown, Guiana şi apoi la Harvard, Washington College, Chicago. A studiat apoi stomatologia la Northwestern University Dental School, absolvind ca stomatolog. S-a reîntors în ţara lui unde s-a ocupat de politică, devenind membru al Colegiului legislativ (1947-1953). În 1950 a devenit leaderul Partidului Progresiv al Poporului (PPP). În 1952 este Ministrul Agriculturii, minelor şi terenurilor. În oct. acelaşi an este ales preşedintele Camerei Deputaţilor. A fost arestat şi deţinut politic timp de 6 luni şi după eliberare a devenit Ministrul Comerţului şi Industriei (1957-1961) şi şeful PPP, calitate în care devine primul prim-ministru al Guianei Britanice (în prezent Guyana). Între 1961-1964 a fost Ministrul Planificării şi dezvoltării, apoi şi şeful opoziţiei (1964-1973). A devenit secretar general al PPP în 1970. A fost şi preşedintele Consiliului Păcii din Guiana. În 1997 a fost urmat în funcţiile sale de Janet Jagan.

A.W. Schwartz,Bakersfield, Ca, SUA
(date culese după cercetări care au durat peste 3 ani)(n.r)

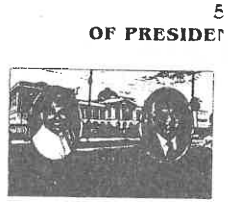

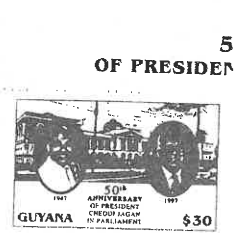

MEDICI PE EMISIUNILE MILLENIUM DIN CANADA

Aproape toate țările au dedicat schimbării secolului şi mileniului emisiuni poştale, multe de anvergură, care ilustrează personalități de seamă ale mileniului/secolului. Poşta canadiană nu a pierdut prilejul de a emite un album de mărci cu oameni iluştri. Printre ei, desigur medici. Iată care sunt aceştia:

- Şamani eschimoşi, cărora li se atribuie au puteri terapeutice
- Programul spațial canadian (medici în spațiu)
- Nursing (Hotel-Dieu)
- Nursing (Pauline Vanier şi Elizabeth Smellie-femei în război)
- CIDA (combaterea bolilor, stetoscop)
- Dr. Lucille Teasdale, medic în Uganda
- Terry Fox, cercetător în domeniul oncologic
- Hrană pe roți (distribuție de mâncare la săraci)
- George Klein inventator al căruciorului cu rotile electric, al unor instrumente de microchirurgie
- Abraham Gesner (1796-1864), medic, fizician, geolog, creator al kerosenului.
- Alexander Graham Bell (1874-1922), medic şi inventatorul telefonului
- Armand Frappier (n. 1904). Studii despre efectul BCG în leucemie, despre lepră
- Hans Selye (1901-1982) endocrinolog, lucrări despre stres.
- Maude Abbott (1869-1940)-boli cardiace congenitale
- Pablum: Dr. Frederick Tisdall, Dr. Alan Brown, Dr. T.G.H. Drake
- Archibald Gowanlock Huntsman, medic, biolog marin
- Izaak Walton Killan şi soția-filantropi, spitalul de copii din Halifax

Iată pe doi dintre aceştia:

Maude Elizabeth Seymour Abbott (1869-1940)

A fost anatomopatolog canadian. Cu ea a început era cercetărilor asupra cardiopatiilor congenitale. A fost una dintre primele femei care au studiat medicina în Quebec. Inițial i s-a respins admiterea la facultatea de medicină McGill din Montreal. A urmat apoi Colegiul Bishop, care împărțea secțiile spitalului Montreal General cu cele ale

lui McGill. A terminat cu gradul "onoare" la anatomie, în 1894. A continuat la Viena şi Zurich pentru trei ani şi a obținut titlul de medic la Edinburgh. Întoarsă la Montreal i s-a oferit postul de curator al Muzeului Medicinei la McGill. A inițiat procedura colaborării între muzee, prin colaborarea cu Muzeul Armatei din Washington. La Baltimore l-a vizitat pe idolul ei, Osler, care fusese la începutul carierei profesor de medicină internă şi patologie la Montreal. El a încurajat-o să scrie un catalog (denumit Osler Catalogue) şi să organizeze învățământ medical în muzeu. În 1905 tot Osler a invitat-o să scrie un capitol despre cardiopatiile congenitale în cartea sa "Sistemul medicinei moderne". Între 1905-1936 ea colecționează şi cataloghează 1000 cazuri de cardiopatii congenitale şi intuieşte efectele fiziologice ale malformațiilor cardiace. În 1924 elaborează o clasificare a cianozelor.

În 1930 Helen Taussig continuă lucrările lui Abbott. În 1945 este introdusă la Johns Hopkins operația Blalock-Taussig pentru "copii cianotici", adică implantarea arterei subclavii în artera pulmonară.

Abbott a publicat un atlas cuprinzând cele 1000 cazuri de malformații expuse la Centenarul British Medical Association în 1936.

La moartea sa Paul Dudley White i-a recunoscut meritele în cunoaşterea cardiopatiilor congenitale.

Marca este desenată după o pictură în ulei de C.H. Eastlake care se găseşte în sala de şedințe la Strathcona Medical and Dental Building, McGill University, Montreal.

De remarcat că Maude Abbott este singura femeie şi singurul canadian care apare pe fresca murală a lui Diego Rivera despre istoria cardiogiei din Mexico City. Ilustrație: 2 mărci despre cardiopatiile congenitale, din Franța şi Portugalia.

Armand Frappier (1904-)
S-a născut la Salaberry de Valleyfield, Quebec la 26 nov. 1904. A fost microbiolog şi profesor de bacteriologie precum şi şeful laboratorului de la Saint-Luc, University of Montreal.
A devenit medic în 1930 şi doctor în ştiinţe în 1931, apoi a studiat tuberculoza şi vaccinul BCG. A fost unul dintre primii nordamericani care a acordat încredere şi a utilizat vaccinul BCG. A demonstrat efectul său în leucemie la copii. A mai studiat mecanismele de infecţie şi rezistenţă la diverşi agenţi. În 1938 a fondat Institutul de Microbiologie şi Igienă de la Montreal, rebotezat Armand-Frappier în 1975. Aici a fondat unul dintre puţinele laboratoare de studiu al leprei. A susţinut primele cursuri de imunologie. Din 1969 este companion al ordinului Canadei.

Gwen Prout, West Vancouver, Canada

Ştiaţi că următoarele celebrităţi au fost factori poştali?
Abraham Lincoln, preşedinte al SUA; William Faulkner, romancier; Walton Disney; Charles Lindbergh, pilot, a făcut şi studii de medicină alături de Alexis Carrell; Conrad Hilton, creatorul lanţului hotelier omonim; Bing Crosby, cântăreţ; Rock Hudson şi Dan Aykroyd, actori; Charles Bukowski, scriitor.
Multe mărci poştale le-au trecut prin mâini. (D.D.)

MEDICI PERSONAJE DE OPERĂ

În 1999 poşta din San Marino a emis un superb bloc dedicat a patru secole de operă. Nu lipsesc dintre personajele de operă Faust (din opera Faust de Gounod) şi don Bartolo (din Bărbierul din Sevilla, de Rossini), medici. În numerele noastre viitoare vom prezenta biografiile celor doi mari compozitori care au studiat medicina: Berlioz şi Borodin (D.D.)

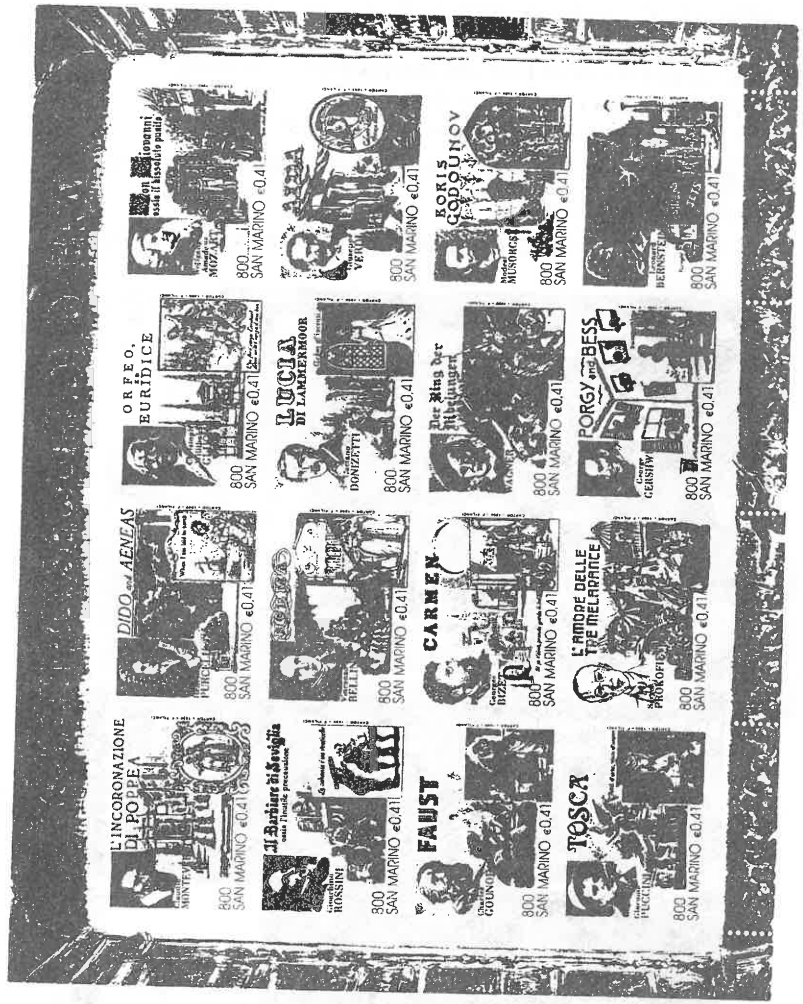

NOUTĂȚI DIN PORTUGALIA

În Portugalia au apărut la 20 sept. 1999 o serie "Personalități importante ale medicinei portugheze", care conține 6 valori:
Mi 2372, 51 E: Camara Pestana (1863-1899), Institutul de Bacteriologie
Mi 2373-51 E: Ricardo Jorge (1858-1939), Institutul Național de Sănătate
Mi 2374-51 E: Francisco Gentil (1878-1964), Institutul de Oncologie
Mi 2375-80 E: Antonio Moniz Egas (1874-1955), neurolog și politician, Premiul Nobel 1949, angiografie
Mi 2376-95 E: Reynaldo Dos Santos (1880-1970), arteriografie
Mi 2377-95 E: Joao Cid Dos Santos (1907-1976), angeiolog
Valorile poartă și nominalul în Euro: 0,25, 0,40, 0,47

(date furnizate de Dan Anghelescu, București, după Michel Rundschau 1/2000, pag. 19)

CARNETUL DE CRUCE ROȘIE GERMANIA 1999/2000

CENTENAR EMINESCU-CARTOFILIE CONTEMPORANĂ

Asociația *Unirea* a românilor din Viena a editat la 11.01. 2000 un set de cărți poștale ilustrate dedicate clădirilor legate de trecerea marelui poet Eminescu prin Viena. S-a conceput un set de 7 ilustrate, dar nu toate clădirile au putut fi reproduse, deoarece unele nu mai există (cele de pe Landstr. 5) sau casele au fost renumerotate (Porzellangasse 9), sau modificate (Schaumburgerstr. 5, Adamsgasse 5). Pentru aceste imobole, președintele asociației, d. Marius Lebădă caută prin arhive, urmând ca la vară să fie editate alte 4 case cu vechea înfățișare a acestor clădiri. De aceea în ianuarie au apărut doar trei imobile. Ele prezintă imobilul de pe Kollerg. 3 precum și placa comemorativă amplasată pe el. Pe a doua ilustrată este imobilul de pe Gaertnerstr. 5 și în medialion, primul portret cunoscut al poetului. A treia și care se încadrează în profilul *Medifilei* reprezintă o reproducere a Sanatoriului din Ober-Doebling, azi NKH Maria Theresien Schloessel-Hofzele 18-20, 1191 Viena.

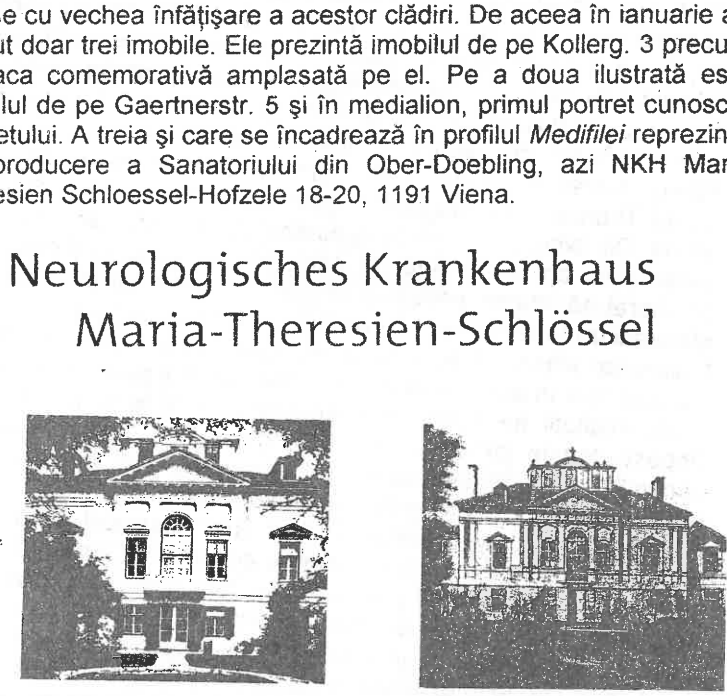

Ideea scoaterii unor ilustrate legate de perioadele când Eminescu s-a aflat la Viena pentru studii și tratament, am avut-o de mai mult timp.

Aşteptam un prilej potrivit. Oportunitatea a venit odată cu împlinirea a 150 ani de la naşterea poetului nepereche, eveniment trecut şi pe agenda marilor aniversări UNESCO. Din vasta documentaţie de care dispuneam trebuia să selectez ceva anume care să dea ilustratelor şi o valoare documentară. După consultarea mai multor materiale şi după depistarea unor surse documentare identificate de către biografii care au făcut cercetări asupra vieţii marelui poet naţional, am luat decizia de a mă opri asupra imobilelor în care a locuit în anii de studii şi a sanatoriului unde s-a aflat la tratament. După toate datele, acestea sunt 7 la număr. Din păcate, doar trei mai au configuraţia iniţială: imobilul de pe Kollergasse 3, 1030 Wien (sector 3) pe care se afla şi o plăcuţă comemorativă şi care este reprezentat pe ilustrata cu fond roşu. Imobilul de pe Gaertnergasse 5, 1030 Wien pe fond albastru; în fine cea legată de Ober-Doebling.
Fostul Sanatoriu poartă azi denumirea NKH (Nerven Krankenhaus) Maria Theresien Schloessel şi este situat pe Hofzele 18-20, 1019-Viena. Din bibliografia avută la îndemână am putut reţine că întrucât tratamentul aplicat în ţară de către medicii Şuţu şi Petrescu nu a ameliorat sănătatea poetului, un grup de apropiaţi în frunte cu Titu Maiorescu iau hotărârea de a-l trimite spre vindecare la Viena. Titu Maiorescu sfătuit de sora sa ia legătura cu vărul său Dr. Constantin Popasu aflat în acea perioadă la Viena căruia îi cere informaţii despre unele instituţii medicale de specialitate unde ar putea fi tratat. C. Popasu trimite detalii despre Sanatoriul de Stat şi despre cel particular din Ober-Doebling care era specializat în tratarea bolilor nervoase şi care avea un bun renume fiind condus de către profesori universitari. Titu Maiorescu, Chibici Rivneanu (cel care a şi luat iniţiativa de a se face o chetă pentru constituirea suportului financiar necesar transportului şi perioadei de convalescenţă) şi alţii au luat hotărârea de a-l interna la Ober-Doebling, astfel că la data de 2 nov. 1883 poetului i se face internarea unde va rămâne până la 26 feb. 1884 când i se face externarea. În toată această perioadă el s-a aflat sub îngrijirea prof. univ. dr. Leidersdorf şi H. Obersteiner, care au reuşit să îmbunătăţească temporar starea de sănătate a poetului.
Dacă pentru realizarea primelor două ilustrate am făcut mai multe fotografii din care am ales apoi pe cele mai potrivite, pentru ilustrata de la Ober-Doeblig am reţinut reproducerea plastică a Sanatoriului. Din păcate nu se cunoaşte pictorul, ea apare pe un pliant al NKH şi

corespunde descrierii făcute de I. Grămadă din acea perioadă. Este pavilionul central văzut din interior. Ilustrata reproduce şi ultimul chip cunoscut al poetului. Este tipărită pe fond galben.
Ilustratele au fost emise în număr limitat. Primele 150 x 3 sunt numerotate şi semnate si însoţite de un certificat. Setul este destinat exclusiv colecţionarilor.

Dorel T. Uşvad, Viena, Austria

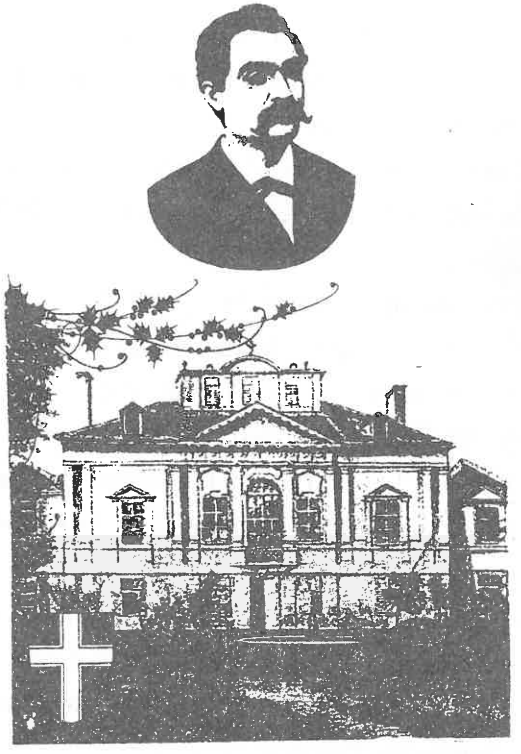

ERORI PE MĂRCI CU TEMA: MEDICINA ŞI CRUCEA ROŞIE

Cu toată strădania machetatorilor şi a administrațiilor poştale, uneori se strecoară pe mărci inevitabile erori.

Astfel, se face confuzia între emblema medicinei (a lui Esculap) şi emblema comerțului (simbolul lui Hermes- zeul comerțului).

Simbolul medicinei este reprezentat de un şarpe (semn al prudenței), înfăşurat pe un baston (semn al condiției peregrine a zeului Asklepios sau Esculap).

Simbolul comerțului este reprezentat de un baston cu 2 aripioare la vârf, înconjurat de 2 şerpi, care în antichitate simbolizau voiajul şi comerțul.

Câteva exemple: Australia (Yv.PA9) - marca dedicată "medicului zburător" (Flying doctor), Brazilia (Yv. 517)- Al 2-lea Congres de medicina muncii, Statele Unite (Yv. 436) - marca dedicată dr. Walter Reed, India (Yv. 67) - marca dedicată luptei împotriva malariei, Iran (Yv. 993) - marca dedicată Congresului medical din Orientul Mijlociu, Nicaragua (Yv. 799/810) - seria dedicată protecției copiilor.

Pe mărcile "Crucea Roşie", uneori apare "Crucea de Malta", ca de exemplu în: Borneo de Nord (Yv. 150/162), Liberia (Yv. 253 D/F) sau "Semiluna roşie" apare cu 6 brațe în loc de 5, ca supratipar pe mărcile din Turcia (Yv. 278/295).

Se întâlnesc şi alt gen de erori, din care voi prezenta pentru moment, câteva exemple, în funcție şi de ilustrațiile pe care le am la îndemână.

Marca franceză Yv. 1433, dedicată baronului Jean-Nicolas Corvisart, medicul lui Napoleon, reproduce în realitate tabloul nepotul celebrului medic - L.R.F. Corvisart.

Maestru de mare valoare, şeful unei şcoli de clinicieni, printre care s-au numărat: Bretonneau, Dupuytren, Laënnec, Jean Nicolas Corvisart a fost una din cele mai reprezentative personalități ale medicinii Primului Imperiu.

Marca franceză Yv. 1633, dedicată aniversării a 150 de ani de la descoperirea chininei (1820), de către chimistul Joseph Pelietier şi farmacistul Joseph Bienaimé Caventou, reproduce şi formula chininei: o rădăcină simplă şi una dublă a benzenului. Aceasta, a fost formulată cu peste 40 de ani mai târziu, respectiv în 1865 de către Friedrich August Kekulé von Stradonitz, care a propus modelul inelului benzoic.

Este interesant de menționat că scoarța arborelui de chinină a fost adus de B. Cobo din Peru în Spania, în 1632.

În 1682, La Fontaine a dedicat un poem efectelor terapeutice ale scoarței de chinină.

În 1811, B.A. Gomes extrage alcaloidul cinconină - din scoarța de cinchona, cu proprietăți asemănătoare chininei.

Marca franceză Yvert 1508, dedicată "Crucii Roşii", reproduce un detaliu din tabloul: "Bătălia de la Solferino" de Eugène Charpentier. Gravorul însă, a intervenit, inversând poziția grenadierului (soldat infanterist care acționa granada). În timp ce-n

tablou, granadierul se află în spatele rănitului, pe marcă, apare în spatele infirmierei, care- i acorda primul ajutor.

Valeriu Neaga, Bucureşti

ULANCIÈRE
(1859)

CORVISART
(BARON JEAN-NICOLAS)
1755-1821
Médecin de Napoléon
(par *Lagrénée*)
Musée de Montpellier

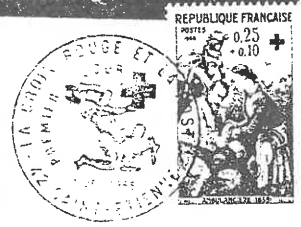

Fig. 232. *Le baron Jean-Nicolas Corvisart*, Médecin de Napoléon.

Continuare pag. 41

SANATORIUL TECHIRGHIOL

Cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la înființarea stațiunii balneare TECHIRGHIOL s-au realizat de către Asociația filateliştilor "Tomis" din Constanța un întreg poştal şi ştampilă comemorativă iar din partea "Ediost" un întreg poştal cod 075/99

1899 - 1999
CENTENARUL STAȚIUNII BALNEARE
TECHIRGHIOL

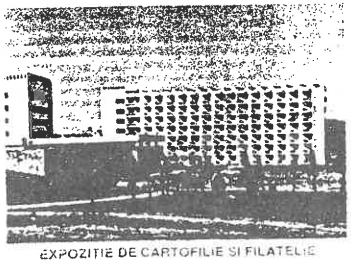

EXPOZIȚIE DE CARTOFILIE ȘI FILATELIE
organizată de
ASOCIAȚIA FILATELIȘTILOR "TOMIS" CONSTANȚA
LA SANATORIUL BALNEAR TECHIRGHIOL
20 septembrie - 20 octombrie 1999

CHIMIŞTI CU ACTIVITATE RELEVANTĂ PENTRU MEDICINĂ

Walter Norman Haworth

S-a născut la 19.03.1883 şi a murit la 19.03.1950. A absolvit studiile universitare în 1905 la Manchester, a obținut un doctorat la Göttingen (1910) şi apoi altul la Manchester (1911). Lucrează la universitatea St. Andrews, din Scoția (19122-1920) şi apoi la cea din Durham (1920-1925), perioadă în care efectuează studii asupra carbohidraților. Din 1925 până la pensionare (1948) este profesor şi director al departamentului de chimie de la universitatea din Birmingham.

Este membru la Royal Society, din 1928 înnobilat, în 1947, şi laureat, în 1937, al premiului Nobel (chimie, împreună cu Paul Karrer) pentru cercetări asupra carbohidraților şi vitaminei C.

În 1928, Albert Szent Györgyi (premiul Nobel pentru medicină, 1937). Descoperă un produs organic cu formula brută $C_6H_8O_6$, pe care îl numeşte acid hexuronic şi îl izolează din celule suprarenale şi din sucuri de plante -este vitamina C.

În 1934, Haworth, împreună cu Edmund Hirst, stabileşte formula structurală a vitaminei C pentru care, datorită acțiunii antiscorbutice propune numele de acid ascorbic - actualmente unanim acceptat. Totodată, Haworth reuşeşte sinteza acidului ascorbic şi ulterior, realizează o metodă mai simplă pentru prepararea acestuia, pornind de la sorbitol CH_2OH-$(CHOH)_4$-CH_2OH,

punându-se astfel bazele producției pe scară largă, în scopuri medicale, a vitaminei C.

În 1977, cu ocazia centenarului Institutului Regal de Chimie, poşta din Anglia a emis o serie de 4 valori care prezintă realizări ale chimiştilor englezi. Valoarea de 10p (Yv. 826) este dedicată lui Haworth. Macheta poartă inscripția "vitamina C - sinteza -W.N. Haworth- Premiul Nobel 1937" redă imaginea, în secțiune, a unui fruct (lămâie sau portocală), cu conținut bogat în vitamina C, şi , în primul plan, formula structurală a acesteia, cu atomii de carbon, oxigen şi hidrogen reprezentați prin sfere de culori diferite. De altfel, atomii de carbon, oxigen, hidrogen sunt perfect identificabili şi prin tetravalența, bivalența respectiv monovalența lor, redate prin legăturile corespunzătoare.

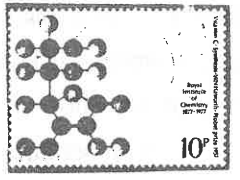

RICHARD KUHN

S-a născut la Viena (3 decembrie 1900) şi a murit la Heidelberg (1 august). A studiat chimia mai întâi la universitatea din Viena şi apoi la cea din München unde, în 1922, a obținut un doctorat pentru o teză asupra enzimelor. Şi-a desfăşurat activitatea în special în învățământul superior (Müchen, Zürich,, Philadelphia, Heidelberg) dar şi în institute de cercetare. Pentru studii asupra carotinoidelor şi

vitaminelor a primit premiul Nobel în 1938; din considerente politice i s-a interzis acceptarea, astfel încât i s-a decernat medalia abia în 1948.

R. Kuhn a fost primul care a reuşit izolarea vitaminei B_2 (în cantitate de 1g) în 1933 şi apoi în 1935, în paralel (dar independent) cu P. Karrer o sintetizează şi îi stabileşte structura. Contrar unor păreri din epocă, a arătat că există o singură vitamină B_2, pentru care a propus numele de riboflavină (cu formula vrută $C_{17}H_{20}O_6N_4$). Vitamina B_2, abundentă în lapte şi albuş de ou, necesară în cantitate de 1,2-1,7 mg/zi, măreşte rezistența organismului la infecții şi favorizează procesul de creştere la tineri.

R. Kuhn, împreună cu alți colaboratori a izolat şi a stabilit structura vitaminei B_2, existentă în unele cereale, fructe şi vegetale, derivat al piridinei, care apare în trei forme (piridoxin, piridoxal, piridoxanină) diferite între ele prin prezența în moleculă unei funcții alcoolice - CH_2OH, cetonice -CHO, respectiv aminice -CH_2NH_2.

Filatelic, Richard Kuhn a fost omagiat mai întâi de o marcă austriacă (Yv. 1887), emisă în 1992, cărei machetă reproduce portretul său însoțit de inscripțiile "25 de ani de la moartea lui Richard Kuhn" şi "Purtător al premiului Nobel pentru chimie". Acelaşi premiu Nobel este evocat de mărci din 1995 editate de administrațiile poştale din Guyana (Yv. 3892) şi St Vincent & Grenadines (Yv. 2580)

Dan Anghelescu, Bucureşti

REMEMBER COL. DR. GH. SANDA

Corpul ofițerilor medici din Ministerul Apărării Naționale, a suferit o pierdere ireparabilă, prin trecerea în eternitate, la 1 iulie 1999, a unui distins medic militar, proeminent reprèzentat al istoriografiei medicale şi medico-militare româneşti colonelul (r) dr. SANDA GHEORGHE.

Născut la 1 octombrie 1926, în Buftea, a urmat şcoala primară şi liceul teoretic în oraşul natal. În anul 1955, după absolvirea Facultății de Medicină Generală din Bucureşti, este repartizat la Ministerul Apărării Naționale, devenind, astfel ofițer medic.

După ce obține titlul de medic primar boli interne, este numit, în 1965 medic şef al al Direcției Gospodărie a Ministerului Apărării Naționale. În această funcție, onorată până la pensionarea şi trecerea în rezervă, în anul 1990, a făcut dovada competenței şi calităților sale profesionale deosebite.

În activitatea sa profesională şi ştiințifică, a manifestat preocupări multilaterale. Astfel, s-a aplecat cu erudiție şi pasiune de cercetător asupra trecutului şi prezentului medicinei militare româneşti. Rodul acestor preocupări laborioase l-a constituit teza de doctorat în medicină, susținută în anul 1968, şi cele două lucrări monografice de mare anvergură publicate "Istoria Medicinei Militare Româneşti" (1996) şi "Spitalul Clinic Militar Central" (1999).

A fost ales membru al Societății Internaționale de Istoria Medicinei.

Mereu prezent în viața medicală şi ştiințifică, a făcut parte din comitetele de organizare a numeroase manifestări ştiințifice naționale şi internaționale, unde a prezentat rapoarte şi comunicări ştiințifice foarte bine documentate.

A desfăşurat o prodigioasă activitate ştiințifică şi organizatorică ca membru al conducerilor Societății de Medicină şi Farmacie Militară (USSM), Uniunii Medicale Balcanice (Secția Română) şi Asociației Medicilor şi Farmaciştilor Ofițeri de Rezervă (AMFOR).

Ca o recunoaştere a meritelor şi contribuțiilor sale remarcabile la activitatea profesional-ştiințifică şi medico-militară, a fost ales membru al Asociației Oamenilor de Ştiință din România şi a fost distins cu ordine şi medalii ale României.

A fost, de asemenea, un pasionat colecționar numismat - cu numeroase participări la expoziții de prestigiu, precum şi un talentat rebusist şi enigmist.

La îndurerata despărțire de cel care a fost colonelul (r) medic dr. Gheorghe Sanda, foştii colegi îi aduc un pios omagiu.

Îi vom păstra o neştearsă amintire.

Colonel (r) prof. dr. TITUS GIURGIU
(după textul unui ferpar pus la dispoziție de Dr. Valeriu Neaga)

N.R. Gheorghe Sanda a fost preşedinte de onoare al GFTCRM

MEDICINA ŞI BIOLOGIA ROMÂNEASCĂ ÎN FILATELIA MONDIALĂ

Victor Babeş, în cadrul numeroaselor sale cercetări, a abordat şi studiul unei boli, întâlnită la anumite mamifere (câini, cai, bovine, ovine), transmisă de mici paraziți (acarieni, aparținând clasei arahnidelor) care se instalează în blana animalelor. Numele adoptat pentru aceasta boală este babesoza - cu etimologie evidentă. Babeş este omagiat de administrația poştală din Kenia printr-o marcă (Yv. 334) cu înscrierea cuvântului "Babesiosis" pe machetă. Făcând parte din serria dedicată Simpozionului internațional de protozoologie, ținut la Nairobi între 22 şi 29 iunie 1985, desenul valorii citate redă imaginea unui câine şi parazitului, precum şi emblema congresului.

Emil Racoviță a deschis o cale nouă în biospeologie, prin studii şi publicații cu caracter fundamental în acest domeniu. Meritele sale, în această direcție, sunt recunoscute de lumea ştiințifică internațională prin atribuirea numelui său unei insecte - Gamasellus racovitzae. Imaginea acesteia, însoțită de nume, apare pe o valoare (Yv. 105), dintr-o serie de insecte, emisă în 1980 de Falkland Islands Dependency.

Ana Aslan a devenit cunoscută în lumea întreagă în special prin realizările sale în domeniul gerontologiei, concretizate prin prepararea unui medicament cu acțiune specifică, Gerovital H3. Acesta, împreună cu numele inventatoarei, este citat de o obliterare ocazională din Austria (Ybbs-Donau, 30.-7.79) cu conținutul "Oraşul

relațiilor cu străinătatea (Ybbs-Donau) (Cura cu Aslan Gerovital H3) Centrul de Regenerare". Ştampila a fost aplicată pe un plic special, cu marcă adezivă, editată cu ocazia celei de a 50-a aniversări a unei asociații samaritene austriace. Un conținut asemănător, dar şi cu caracter aniversar, întâlnim pe o frankatură mecanică din Waltrap (RFG): 30 de ani (Aslan/Terapei/Gero-H3-Aslan", văzută cu data 16.12.83 (desigur, în uz un interval oarecare de timp).

V. Tataru, român de origine, îşi exercită profesia în RFG, într-un cabinet medical pentru a cărui corespondență se utilizează o maşină de francat; aceasta imprimă textul "Dr. V. Tataru /Chirurg/Parkstrasse 40-42/6750 Kaiserslautern" (data: - 8.4.81).

În încheiere, semnalăm două mărci (Yv. 445 şi 446) emise în Danemarca (1966) identice ca machetă, diferite min. nominal şi culoare, dedicate organizațiilor de Cruce Roşie, Semilună roşie şi Leul roşu din întreaga lume, organizații ale căror nume, în limba corespunzătoare, sunt înscrise pe machetă sub genericul "PER HUMANITATEM AD PACEM". Printre cele 32 de denumiri inserate întâlnim, evident şi CRUCEA ROŞIE a noastră.

Dan Anghelescu, Bucureşti

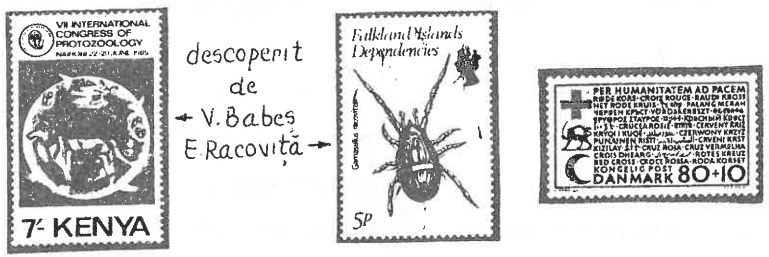

Continuare pag. 51

DIN ISTORICUL RADIOTERAPIEI

După ce H. Becquerel a constatat (1896) că uraniul emite spontan o radiație, în 18998 soții Marie şi Pierre Curie au evidențiat generalitatea fenomenului (pentru care s-a propus numele de radioactivitate/ prin desccoperirea a două noi elemente radioactive, poloniu în iunie şi radiu, în decembrie 1898.

Aceste descoperiri, de fapt impulsul inițial al dezvoltării radioactivității, au fost celebrate de poştă în 1998 prin câteva mărci şi obliterări. Începutul l-a făcut Monaco printr-o marcă având în centru pe cei doi cercetători, într-o scenă de laborator, încadrată de portretele lor şi însoțită de textul explicativ "Centenarul /descoperirii radiului". Pe ştampila de prima zi, 19-3-98, aplicată la Monaco O.E.T.P., întâlnim simbolul atomului şi aparatură chimică alături de elemente referitoare la alte tematici. Urmează Portugalia, cu o valoare din 1.06.1998, cu imaginea Mariei Curie în laborator şi inscripția "100 de Ani de la Descoperirea Radiului - Marie Curie".

La 18.09.1998, poşta poloneză editează o emisiune a cărei machetă conține, sub textul "A 100-a aniversare a descoperirii radiului şi poloniului" şi sub aceasta portretele celor doi fizicieni separate printr-un desen care sugerează radiațiile. Un desen analog şi acelaşi text apar şi pe obliterarea prima zi, aplicată la Varşovia pe un plic (o deosebită reuşită din punct de vedere grafic), pe a cărui ilustrație întâlnim simbolurile celor două elemente, Ra şi Po, suprapuse unor imagini preluate direct dintr-un caiet de laborator.

Poşta din Franţa a pus în circulaţie o marcă cu inscripţia "le Radium/ 1898-1998" suprapusă unui desen simbolic, precum şi un exemplar de lux (neutilizabil pentru francare), realizat prin tifdruc, culoarea violetă înlocuind pe cea aurie a mărcii, de către un gravor al cărui nume este adăugat machetei. Cu ocazia lansării emisiunii s-a utilizat o ştampilă circulară, cu textul exterior "1998 LE RADIUM *FONTENY - AUX-ROSES", iar în interior "premier jour/ 15.12.1998", precizându-se astfel localitatea şi data. O ştampilă analoagă, dar cu un diametru mai redus cu aproape un milimetru, litere ceva mai mari şi fără "premier jour" a fost aplicată, la aceeaşi dată, la Paris. Merită semnalat că prima zi a emisiunii (15 dec.) este legată nu direct de radiu, ci de o altă aniversare, din acelaşi domeniu nuclear, şi anume punerea în funcţie (15.12.1948) a primei pile atomice din Franţa cu numele ZOE, format din iniţialele cuvintelor care exprimă esenţa instalaţiei (putere Zero, utilizând drept combustibil Oxid de uraniu şi ca moderator apă -Eau în franceză - grea).

Mai semnalăm două ştampile. Prima aplicată în Cehia, Jachimov, la 22.4.1998, cu textul periferic, circular "Centenarul descoperirii poloniului şi radiului" şi interior, cuadriliniar "A13-a /Conferinţă/de Radiochimie/19-24 Aprilie 1998"(în engleză). A doua este din Franţa, utilizată cu ocazia unei expoziţii la 6 iunie 1998, la Servan, cu portretul Mariei Curie şi textul semi- circular "Descoperirea radiului şi poloniului/de către Pierre şi Marie Curie inserat deasupra.

În primele decenii ale secolului nostru radiului a fost un fel de vedetă a lumii ştiinţifice obiect a numeroase studii (în 1912, la Paris, a fost înfiinţat chiar un institut de radiu) şi cu utilizări diverse inclusiv în medicină, în special pentru tratamentul cancerului şi cu efecte

malefice, expunerea la un exces de radiaţii fiind dăunătoare - însăşi Marie Curie a fost victimă a radiului.

Dan Anghelescu, Bucureşti

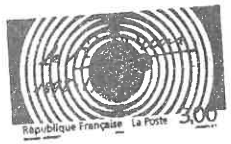

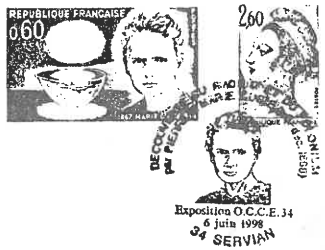

Monsieur Lucien CERNEAU
[redacted]
Avenue de Weilheim
[redacted]

Pierwszy Dzień Obiegu FDC
Poczta Polska

1er jour publication de distillation de sulfure Valeur 12 f.-ts
Suif B. Bl. et To 0,7
150 (sulfure matière jaune foncée gomme et une blende
2,10 à dessé. à Sulfure
Cop 1/7 290 Vins en jaune sur place
3/7 430 Vins en noir sur place

100. rocznica odkrycia radu i polonu

Continuare de la pag. 28

1820 - PELLETIER et CAVENTOU découvrent la Quinine

75 ANI DE LA ÎNFIINȚAREA STAȚIUNII PĂLTINIȘ (HOHE RINNE)

A fost marcată anul trecut de poștă prin două întreguri poștale. La inițiativa dr. Dragoteanu, au fost aplicate pe corespondența de la Păltoniș și vignete comemorative (D.D.)

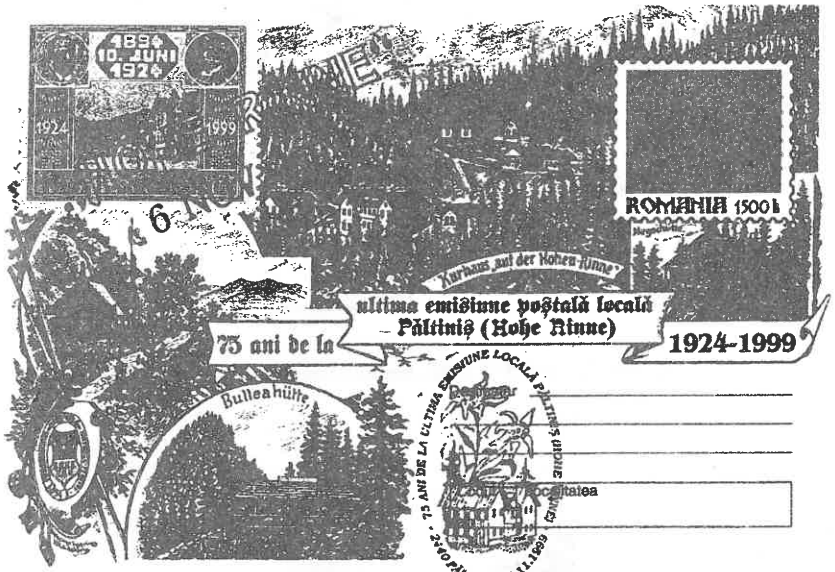

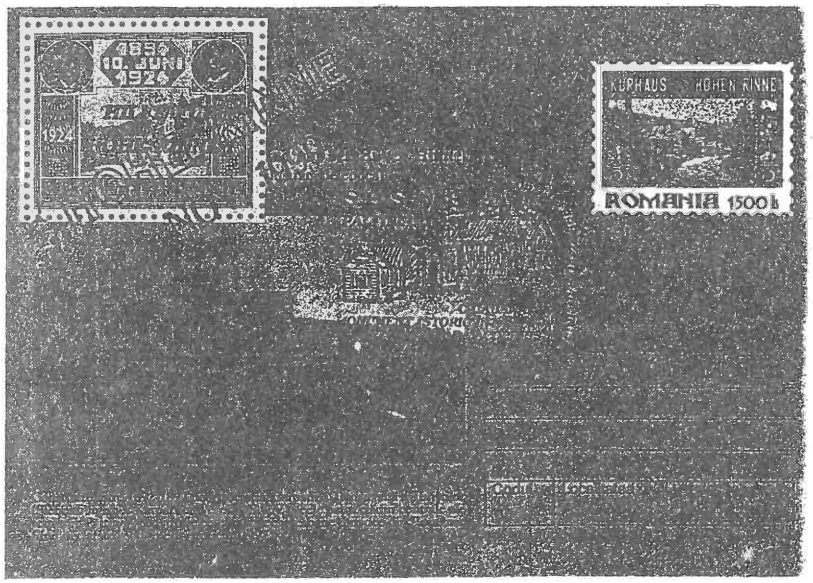

NOUTĂȚI MARCOFILE

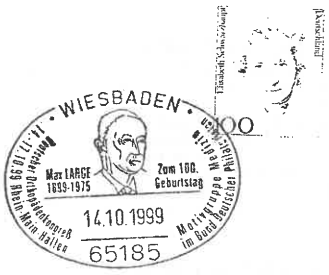

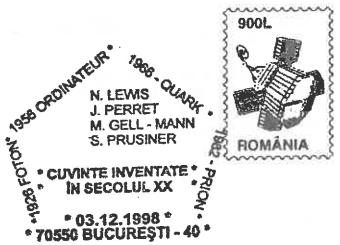

Destinatar _

ALOIS ALZHEIMER
1864-1915
Deutscher Psychiater und Hirnpathologe

Stellte 1906 bei seinen histopathologischen Untersuchungen als Ursache präseniler Verblödungsformen degenerative Veränderungen der Großhirnrinde fest, die nach ihm die Bezeichnung Alzheimer'sche Erkrankung erhielten.

JAMES PARKINSON
1775-1824
Englischer Arzt, Apotheker, Paläontologe und Sozialreformer

Beschrieb 1817 die seinen Namen tragende Hirnerkrankung Paralysis agitans, auch Schüttellähmung genannt, die auf einer Degeneration der substantia nigra beruht.

DBP 100

18.12.98-18
51519

DR. DAN DUMITRASCU
STR. GALATI NR.19
RO 3400 CLUJ-NAPOCA
RUMÄNIEN

THOMAS STEGEL
Apotheker Lebensmittelchemiker
Kinzingerstr. 14a, Tel. 089/3082988
80797 MÜNCHEN

(Straße und Hausnummer oder Postfach)

(Postleitzahl) (Ort)

Leipzig, 30.09. bis 03.10.1999
EXPOPHARM'99
Internationale Pharmazeutische Fachmesse
EXPOPHARM KONGRESS'99
2-3.Oktober
DEUTSCHER APOTHEKERTAG
Leipzig, 30.09. bis 02.10.1999

recycling-papier aus 100% Altpapier

Postkarte

LEIPZIG
30.9.-2.10.
30.-9. 1999
DEUTSCHER APOTHEKERTAG
04.10.9.

Dr. D.L. Dumitrascu
Str. Galati 19
(Straße und Hausnummer oder Postfach)

RO-3400 Cluj
(Postleitzahl) (Bestimmungsort)

DEUTSCHER ORTHOPÄDENKONGRESS 1999
85. Tagung der Deutschen Gesellschaft für Orthopädie und Traumatologie e.V.
und
40. Tagung des Berufsverbandes der Ärzte für Orthopädie e.V.
14. bis 17. Oktober 1999 · Wiesbaden, Rhein-Main-Hallen

Prof. Dr. Max Lange

Unter seiner Führung wurde 1957 aus der Gesellschaft für Orthopädie die „Deutsche Gesellschaft für Orthopädie

50 50
WIESBADEN
Max LANGE 1899-1975
Zum 100. Geburtstag
14.10.1999
65185

Dr.Dan Dumitrascu
Galati Nr.19
RO-3400 Cluj-Napoca
RUMÄNIEN

SUBURBAN WASHINGTON / BALTIMORE
COIN & CURRENCY STA.
MARCH 18, 1999
COIN AND CURRENCY SHOW

USA 20
Brandeis University Usen Castle

20th Anniversary • Annual Natio
FLAG DAY
BALTIMORE
June 14
USA 20
Fenders Hall
Philadelphia, PA 1848-1998
Pledge of Allegiance • Fort M.A.Henry •

VINZENZ PRIESSNITZ (1799-1851)

În 1999 poşta cehă a aniversat 200 de ani de la naşterea lui Vinzenz Priessnitz, cel de la al cărui nume a apărut în limba română cuvântul prişniţă. Prezentăm FDC-ul acestei emisiuni precum şi o medalie germană ce înfăţişează portretul lui Priessnitz De fapt Priessnitz nu a fost medic ci agricultor. A studiat ca autodidact hidroterapia şi a creat metoda terapeutică bazată pe apliarea de comprese. În privinţa hidroterapiei poate fi considerat un premergător al lui Kneipp

Dan Dumitraşcu, Cluj

UN NOU MACHETATOR MEDIC, MARIAN VASILE

Printre întregurile poştale apărute în 1999 cu prilejul centenarului expediţiei Belgica (poate prea multe, dar filateliştii noştri polari sunt deosebit de harnici) ne face plăcere să anunţăm că machetele a două dintre ele, nr. Cod 173/99 şi 174/99 reproduc fotografii de Marian Vasile, medic, conducătorul gruopării de filatelie polară. Dumnealui se înscrie în grupul foate restrâns al medicilor amchetatori (ca dr. I. Daniliuc, dr. I. Marinescu, dr. M. Dragoteanu) şi are sarcina dificilă de a conduce gruparea de filatelie polară spre succesele înregistrate odinioară de regretatul R. Weinhara şi de prietenul nostru, d. Marcel Scarlat. (D.D.)

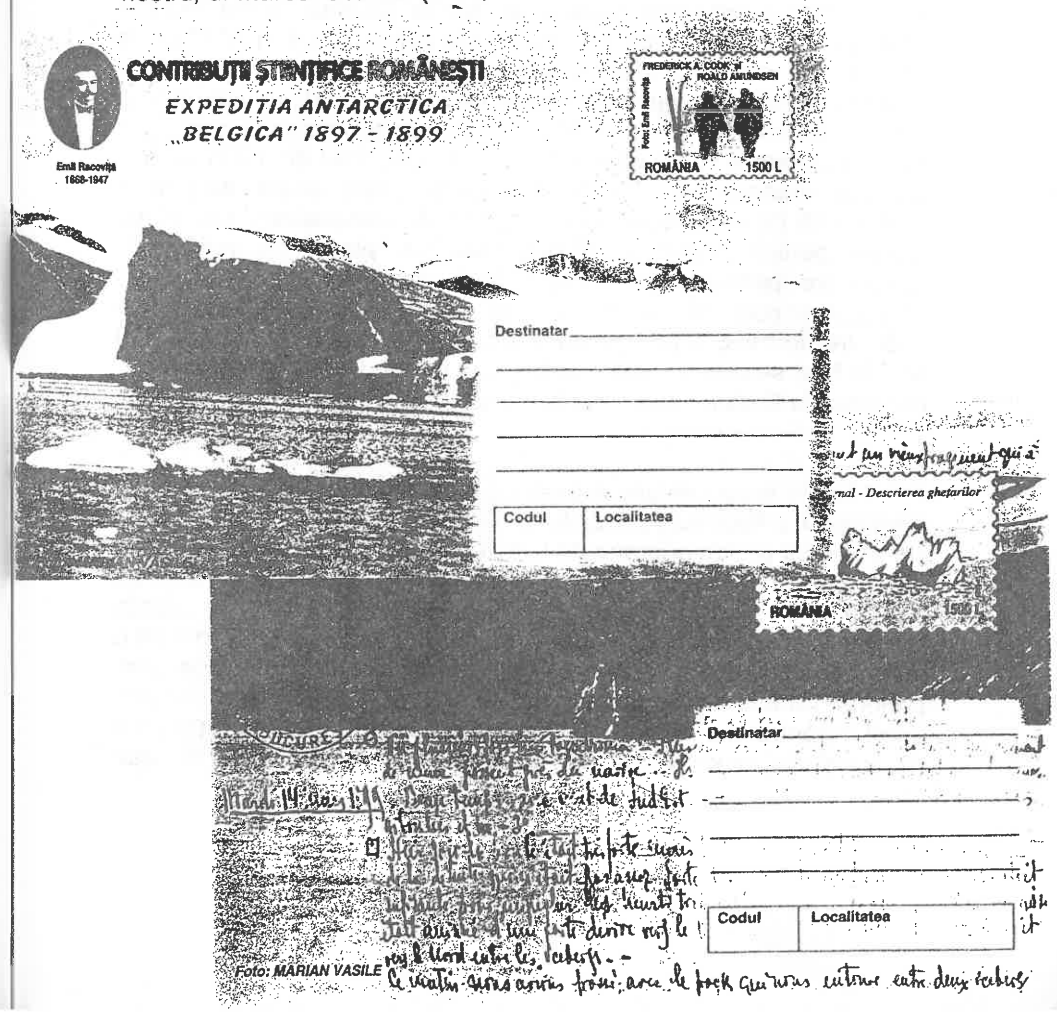

DIVERSE

După cum ne informează revista britanică STAMP LOVER din februarie 2000, firma Oxfam are stringentă nevoie de donații în timbre. Oxfam este un lanț foarte răspândit de magazine care vând diferite bunuri în scopuri caritabile. Printre obiectele comercializate în magazinele Oxfam se găsesc şi mărcile poştale. Şi subsemnatul a avut prilejul să cumpere sortimente de timbre ştampilate din Malta sau Cipru, etc. Mărcile vândute de lanțul Oxfam provin din donații. Astfel, în ultimii 30 de ani, prin magazinele mai sus-menționate, au fost vândute mărci în valoare de mii de lire sterline. Dar în ultimii ani se constată o reducere drastică de donații filatelice, astfel încât în acest an ele sunt cu circa 5 milioane mai puține. Dacă în 1990 peste 15 milioane de mărci au fost donate la Oxfam, în prezent clienții filatelişti ai acestor magazine trebuie să aştepte multe luni până li se satisfac comenzile. Mărcile mai puține la număr înseamnă mai multe mărci aruncate la coş. Se fac apeluri la donații, chiar de mărci uzuale. Un plic mărime A4 plin cu mărci ştampilate poate asigura o săptămână de şcolarizare pentru o fetiță din Bangladesh, sau 60 de arbuşti pentru plantat în Etiopia, sau 25 plicuri cu soluție de rehidratare pentru copiii bolnavi. Între donațiile Oxfam, filatelistii norocoşi au putut găsi 4 mărci chinezeşti din 1890, vândute cu peste 2200 lire. În 1996 a fost găsită o eroare din Islanda evaluată la 300 lire. În fine, se menționează că în 1980 un medic şi-a donat colecția de timbre la Oxfam, care a evaluat-o la peste 15 000 lire sterline.

***

Tot în scop caritabil a avut loc în noiembrie 1997 un concurs organizat de Süddeutsche Zeitung. Câştigătorul, adică cel care licita cel mai mult pentru o loterie de Crăciun, avea dreptul să aleagă unul dintre următoarele premii: o călătorie în maşină cu Michael Schumacher, un meci de tenis contra lui Boris Becker, să i se acorde numele unei străzi sau unei specii de animal sau să i se imprime pe o marcă poştală fotografia prietenului/prietenei şi a animalului de casă preferat. Cineva a câştigat: a licitat cel mai mult. Şi anonimul filantrop a optat pentru ultima variantă. Recent a apărut în Bhutan (țară care îşi pune cu uşurință mărcile poştale la dispoziția unor interese

particulare) o marcă (vezi figura) reprezentând pe prietena acestuia alături de pisica ei. Aşa cum informează Michel Rundschau 2/2000, banii proveniți din originala licitație au servit finanțării unei clinic pentru copii bolnavi de cancer.

***

La Congresul European de Radiologie de la Viena, 5-10 martie a.c., activul radiolog danez retras din activitate, Johannes Praestholm, fost colaborator al grupării noastre, a expus o foarte interesantă colecție de istoria radiologiei.

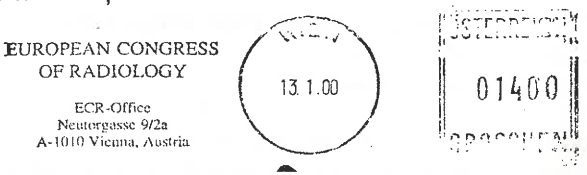

După ce în 1995 expusese o colecție despre W.C. Röntgen,acum a revenit cu un subiect mai larg şi bine dezvoltat. Iată planul colecției: Efecte de contrast în radiologie: scheletul, aerul din plămâni; screeningul radiologic pentru tuberculoză; tehnici pentru redarea părților moi: contrast gastrointestinal, angiografia cerebrală, uroradiologie, angiografie generală, mamografie; ultrasonografie; medicină nucleară: izotopi artificiali, imagistică de medicină nucleară; metode de calcul matematic în radiologie: istoria calculului şi algebra binară, de la calculul mecanic la cel electronic, tomografia computerizată, rezonanța magnetică nucleară; igiena radiațiilor: surse de ionizare (naturală, creată de om), efectele biologice ale radiațiilor ionizante, controlul dozelor de radiație în medicină. Cum se poate deduce, este vorba de un plan elaborat şi care demonstrează cunoaşterea foarte bună a temei dar şi originalitate. De reținut modul de prezentare: fotocopii color de bună calitate care măreau piesele

cu 150%. Astfel s-au evitat formalitățile vamale. Procedeul este realizabil într-o expoziție medicală, dar nu poate fi aplicat într-o competiție filatelică. Redăm francatura mecanică a congresului. Ea a fost rar utilizată, mai mult a fost utilizată o ştampilă tip post-paid.

***

Cu prilejul celebrării a 120 de ani de la înființarea învățământului superior medical ieşean, între 1-5 dec. 1999, a avut loc şi o expoziție de numismatică. Expoziția a fost organizată la Biblioteca Centrală UMF Iaşi. Au expus Dr. Tudor Diaconescu, membru GFTCRM şi inginer Emil Anton.

D.D.

RECENZIE

ALLE ÄRZTE DIESER WELT TEIL 9, Ergänzungsband
(Toți medicii acestei lumi, vol. 9)
Dr. med. Rudolf Wallossek, 2000

Dr Wallosssek este unul dintre cei mai mari cunoscători ai filateliei medicale mondiale. Marea sa pasiune este de a regăsi pe materialul filatelic figuri de medici, urmând apoi să le caute biografia. Nimic din ce există sau reprezintă noi emisiuni nu-i scapă. Scrie cu insistență partenerilor şi le cere informații greu de obținut. Cunoştințele sale enciclopedice i-au pemis să elaboreze mai multe volume de portrete biografice ale unor medici comemorați pe timbre sau ştampile. Are şi colegi care îl ajută şi i-aş menționa pe Adolph Schwartz şi pe Erwin Ruggendorff (care traduce din română). Iată-l acum revenind şi în acest an cu volumul 9, de biografii ale medicilor mai nou apăruți în filatelie. În 90 pagini format A4 aproape că avem o minienciclopedie de istorie medicală. Sunt cuprinşi şi medicii români a căror operă a fost consemnată în filatelie. Răsfoirea acestei cărți reprezintă un adevărat regal de cultură. Cartea poate fi cumpărată de la autor. Doritorii se pot adresa redacției noastre pentru a obține adresa autorului şi costul cărții.

D.D.

Barcsai Jeno (1900-1988) a fost un plastician devenit faimos ca profesor de anatomie artistică la Budapesta. În recentul bloc filatelic cu unguri celebri emis anul acesta de poşta maghiară, marca de 80 Ft îi înfățişeaăî portretul şi un desen anatomic (D.D.)

Continuare de la pag. 36

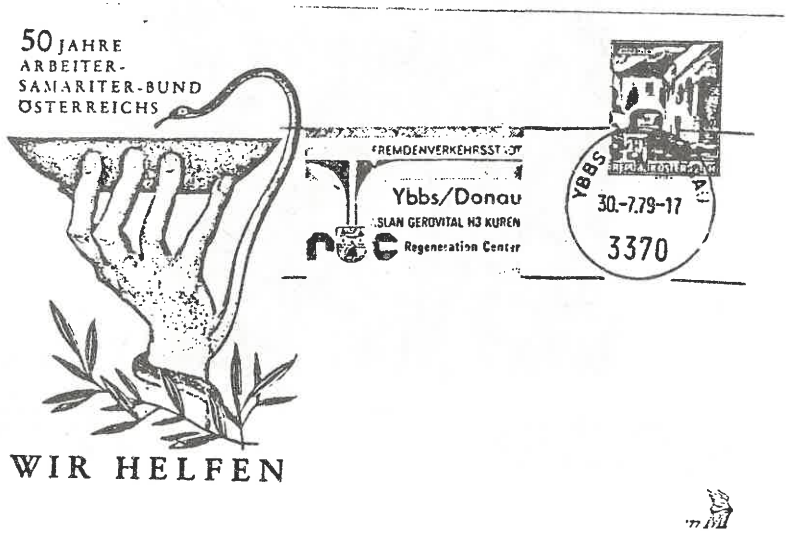

NOI ÎNTREGURI POŞTALE CU PICTURI DE GEORGE DUMITRESCU

Nu mai puțin de şase cărți poştale cu marcă fixă au apărut recent, ilustrațiile reproducând picturi ale binecunoscutului medic, poet şi plastician român stabilit în Elveția. Pe marca fixă apare portretul pictorului (foto sau autoportret), precum şi alte lucrări. Tirajul este mic, de 20 000 exemplare fiecare, iar condițiile tipografice sunt de lux. Redăm una dintre cărțile poştale românești, adresată nouă de medicul pictor din Elveția, motiv pentru care este francată conform tarifelor poştei elvețiene (D.D.).

NOI MĂRCI CU SUBIECT MEDICAL

2-MAR-1999

„Die Wissenschaft, richtig verstanden, heilt der denn sie zeigt ihm seine Grenzen." (Albert Schw

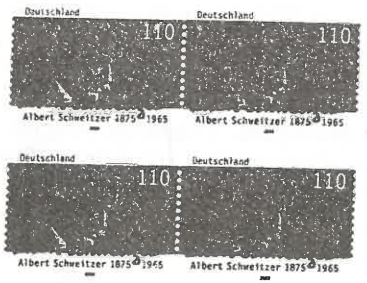

Menschentum an Menschen zu bestätigen:

ÎNTREBĂRI

Thomas Siegel, Muenchen, ne întreabă cine a fost Franciscus Muller, a cărei farmacie din Arad este evocată de ilustrația plicului special pe care a fost aplicată ştampila "450 ani prima farmacie din Arad". Caută ştampila 2234 Fundătura din 05.06.91 "Ocrotiți orhideele".

¤¤¤

Rudolf Wallossek, Odenthal, solicită informații despre Johann Georg Kramer (Krammer), care a fost Physicus la Timişoara la începutul sec. XVIII şi care apare pe o marcă din Maldive din 1995 (planta Psychopis krameriana). Tot dânsul caută ştampilele cu Iacob Felix, Bacău, 19.01.81 şi cu Daniel Ciugureanu, Bucureşti 01.12.93

¤¤¤

Adolph Schwartz, Bakersfield solicită informații despre Dr. Lehmann, al cărui sanatoriu apare pe ilustrata de mai jos.

CINE ESTE MEDICUL ?

Printre frumoasele întreguri poştale tip plic sau carte poştală tipărite de EDIPOST cu prilejul *Anului Internațional al Persoanelor Vârstnice*, reținem mai multe pentru subiectul nemijlocit medical: o carte poştală cu un citat din Cehov (scriitor, dar mai întâi medic), sau scene de asistență medicală şi socială pentru vârstnici. Pe întregul 102/1999, reluat cu mici schimbări (apare emblema Anului Internațional al Vârstnicului şi a ONU) pe întregul 102a/1999 se vede un medic în vârstă care examinează cu stetoscopul pe o pacientă. Căutăm date despre acest medic. D. Aurelian Dârnu ne-a comunicat că se numeşte Grunberg şi că lucrează la Spitalul de Urgență din Bucureşti. I-am scris dar nu am primit răspuns. Cine ne ajută? (D.D.)

"La bătrânețe nu e mai frumoasă mângâiere decât a ne fi întrupat toată puterea tinereților în niște opere, care nu îmbătrânesc ca noi."
(A. Schopenhauer)

Destinatar _____

_____

_____

_____

_____

Codul	Local

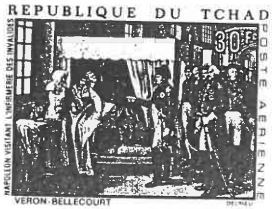

Este vreun medic în pictura "Napoleon vizitând infirmeria invalizilor" de Veron-Bellecourt, reprodusă de o marcă PA din Ciad?